

**UNIVERSITY
OF TURKU**

This is a self-archived – parallel-published version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details. When using please cite the original.

AUTHOR	Stenius Tuula, Aerila Juli-Anna
TITLE	Lasten huumoriin voi suhtautua huumorilla
YEAR	2023
VERSION	Publisher's pdf
CITATION	Stenius Tuula, Aerila Juli-Anna (2023). Lasten huumoriin voi suhtautua huumorilla. <i>Turun Sanomat</i> 3.6.2023, s. 2. https://www.ts.fi/puheenvuorot/6013288

[Puheenvuoro](#)

Tuula Stenius, Juli-Anna Aerila:

Lasten huumoriin voi suhtautua huumorilla

Turun Sanomat

03.06.

ALIO

Huumori nähdään aikuisten maailmassa myönteisenä voimavarana. Esimerkiksi työyhteisöt tai urheilujoukkueet kertovat mielellään yhdeksi menestymisen salaisuudekseen huumorin. Astronautiksi pyrkiviltä vaaditaan huumorintajuutta, ja USA:n laivaston testien läpäisemiseen tarvitaan kyky nauraa ja vaihtaa näkökulmaa stressaavissa tilanteissa. Myös opettajan ja esimiehen on hyvä olla huumorintajuinen ja viimeistään muistokirjoituksessa kerrotaan ihmisen huumorintajuisesta elämänasenteesta.

Huumorilla ja nauramisella on tutkitusti terveyshyötyjä kaikenikäisten elämässä ja suurin osa aikuisista pitää itseään huumorintajuisena. Tiedämme kuitenkin, miten vaikeaa voi toisinaan olla käytännössä sovittaa yhteen ihmisten erilaisia huumorintajuja. Mikä naurattaa meitä, ei naurata kaikkia.

On yllättävää, että lasten huumoria on tutkittu Suomessa vähän, vaikka huumoria opitaan juuri varhaisina vuosina. Lapsi oppii huumoria perheessä, päiväkodissa, kavereiltaan, koulussa sekä lastenkulttuurin ja median välityksellä. Huumorintaju ei kuitenkaan aina näy ulospäinsuuntautuneena käytöksenä, vaan lapsi voi olla ujo ja silti huumorintajuinen.

Lasten huumori määritellään yritykseksi saada toinen hyvälle mielelle tai huomata sellainen yritys. Lisäksi tiedetään, että lapset nauravat enemmän kuin aikuiset. Nauru ja huumori eivät tosin edellytä toinen toistaan, sillä nauraa voi ilman huumoria ja huumori voi saada aikaan hyväksyvän hymähdyksen ilman naurua. Lasten huumorin aiheena on yleensä jokin yllättävä tai epäjohdonmukainen, kuten kukkuuleikissä piiloon meneminen, kattilan käyttäminen hattuna tai tyynykasaan hyppääminen hassussa asennossa.

Pienet lapset löytävät hauskuutta myös eritehumerista. Alle kolmevuotiaiden kanssa aikuiset puhuvat pissasta ja kakasta luontevasti ja leikillisesti, mutta isompien lasten kanssa ne nousevat kielletyksi aiheeksi. Päiväkodeissa pissa-kakka-jutut saattavat olla kiellettyjä, mikä lisää mielenkiintoa aihetta kohtaan.

Sama ilmiö jatkuu vielä koulussa ja pieruhuumori on myös aikuisten hauskuuden aihe. Pieruun on helppo sisällyttää yllättävyyttä ja epäjohdonmukaisuutta. Toisaalta pieruhuumorikin on kulttuurinen asia: esimerkiksi ghanalaiset lapset eivät aina ymmärrä kakkavitsejä, sillä eritteet ovat heille luonnollinen asia.

Pienet lapset käyttävät huumoria leikeissään, mutta myös odottaessaan, jonottaessaan tai tilanteissa, joissa aikuinen puhuu suurelle lapsijoukolle. Aikuiset eivät aina tunnista lasten huumoria, vaan tulkitsevat sen keskittymiskyvyttömyydeksi tai aikuisen tahalliseksi ärsyttämiseksi.

Käsitteeseen ”luokan pelle” sisällytetään usein ajatus siitä, että lapsi kompensoi ongelmiaan pelleilemällä. Näin ei suinkaan aina ole, sillä osa ihmisistä näkee luontaisesti koomisuutta elämässään ja haluaa huvittaa toisia. Parhaimmillaan hupailijat tuovat ryhmiin iloa, yhteisöllisyyttä ja keveyttä kaikille. Näin hupailijoille pitäisi antaa tilaa hassuttelulle, ei nähdä heitä häiriötekijänä.

Lasten huumorissa aikuisten rooli on usein merkittävä, sillä aikuiset määrittelevät huumorin rajat niin kotona, päiväkodissa ja koulussa. Aikuinen saattaa esimerkiksi käyttää huumoria, jota lapset eivät ymmärrä. Suurin osa lapsista ymmärtää sarkasmia ja ironiaa vasta noin 10-vuotiaana. Toisaalta aikuisen ei tarvitse olla humoristi; riittää myönteinen suhtautuminen lasten huumoriin, jonka taitavaksi käyttäjäksi tullaan harjoittelemalla.

Huumorin tarkoitus on keventää tilanteita ja tuottaa iloa. Tämä ei onnistu, jos huumorista saa huonoa palautetta. Huumorin käyttöä opitaan ennen kouluikää eikä ole helppoa oppia, missä saa sanoa mitään.

Eräessä perheessä isän kalju oli hyväntahtoisen huumorin kohteena. 5-vuotias huomasi päiväkodin eteisessä toisen lapsen isän kaljun ja sanoi: ”Kato äiti, tollakin on kalju”. Kalju isä loukkaantui ja paheksui myöhemmin äitiä. Seuraavalla viikolla äiti oli menossa uimahalliin poikansa kanssa ja etukäteen muistutti, että ihmisten ulkonäöstä ei saa sanoa mitään. Ja niin tapahtui, että ”runsas” nainen tuli viereiselle pukukopille. Äiti näki pojan ilmeestä, että havainto oli tehty. Poika kuiskasi äidille hiljaa: ”Mut kun sillä on niin isot tissit”. Näin pikkuhiljaa opitaan huumorin ajoitusta ja sopivuutta.

Kun alle kouluikäinen lapsi keventää tunnelmaa vaikkapa hautajaisissa, aikuisten pitäisi ymmärtää, että lapsi vasta opettelee huumorin käyttöä. Kalju isäkin voisi suhtautua leppoisammin lapsen sanomiseen. Lasten huumorin kukan puhjetessa aikuiset voisivat kysyä: onko tämä tylsää, ovatko lapset väsyneitä, olenko puhunut yksin liian kauan, onko odotusaika venynyt liian pitkäksi tai voisinko minä olla vähän leppoisampi?

Tuula Stenius on väitöskirjatutkija Helsingin yliopistossa ja Juli-Anna Aerila dosentti Turun yliopistossa.